

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра методики викладання мистецьких дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
М.Б. Болнар
М.Б. Болнар
“30” серпня 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЛЬФЕДЖІО

з галузі **01 Освіта**
за спеціальністю **014 Середня освіта**
предметною спеціалізацією **014.13 Музичне мистецтво**
за освітньо-професійною програмою бакалавра

Кременець – 2016 рік

Медецька Т.П. Сольфеджіо : [робоча програма нормативної навчальної дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціалізації 014.13 Музичне мистецтво]. – Кременець, 2016. – 27 с.

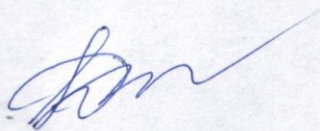
Розробник:

Медецька Тетяна Петрівна – асистент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри методики викладання мистецьких дисциплін

Протокол від 29 серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри

О.Н. Дем'янчук

Вступ

Програма вивчення нормативної дисципліни «Сольфеджіо» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра для здобувачів вищої освіти з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта предметною спеціалізацією 014.13 Музичне мистецтво. Спрямована на розвиток музичного слуху, музичної пам'яті та наповнення її новими музичними враженнями; розвиток мелодичного, гармонічного та внутрішнього слуху, виховання музичного смаку. Ці завдання досягаються завдяки виробленню комплексу практичних навичок, знань та умінь – слухового аналізу, диктанту, сольфеджування, інтонаційних вправ, читки нот з листа, творчих завдань.

Ключові слова: вокально-інтонаційні вправи, музичний диктант, сольмізація, сольфеджування, слуховий аналіз.

СОЛЬФЕДЖІО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 014 Середня освіта		
Змістових модулів – 4	Предметна спеціалізація 014.13 Музичне мистецтво	Курс:	
Загальна кількість годин – 210		1-2-й	1-2-й
		Семестр	
		1-4-й	1-4-й
		Лекції	
		год.	год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1/2/1/1 самостійної роботи студента – 2,2	Освітньо-професійна програма бакалавра	Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		88 год.	22 год.
		Самостійна робота	
		122 год.	188 год.
		Вид контролю:	
Залік – 2,3 сем.	Залік – 3 сем.		
Екзамен – 4 сем.	Екзамен – 4 сем.		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 42% / 58%

для заочної форми навчання – 10% / 90%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Сольфеджіо” є вироблення умінь правильного чистого інтонування, при дотриманні метроритмічної точності, слухання і запису вокальної та інструментальної музики як в одноголосному так і в багатоголосному викладі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сольфеджіо» є засвоєння студентами таких форм роботи як вокально-інтонаційні вправи, що сприяють виробленню техніки виконання; сольфеджування та читка з листа, що сприяють виробленню відчуття ладу, тональності, вміння настроїтись у відповідну тональність, чистоти інтонування, правильності ритмічної пульсації (метроритм); аналіз на слух, що сприяє виробленню навичок гармонічного слуху, вміння характеризувати музичний твір за формою, структурою, ладом, розміром, темпом, рухом мелодії; музичний диктант, завдяки якому формується мелодичний, гармонічний та внутрішній слух, а також творчі навички, в процесі роботи над якими студенти набувають досвіду в практичному вмінні імпровізації, створення мелодії, підборі гармонічного супроводу до власноруч створених зразків.

У результаті вивчення курсу «Сольфеджіо» у майбутніх учителів музичного мистецтва формуються такі програмні компетентності:

Загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, самостійно вивчати нові методи і форми роботи та використовувати новітні педагогічні технології у практичній діяльності;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

- здатність розуміти культуро-типологічні характеристики музичних стилів, течій, їх конкретні прояви у творчості українських і зарубіжних митців;
- здатність до засвоєння знань у галузі музично-теоретичних дисциплін та усвідомлення їхнього взаємозв'язку з практикою музичної діяльності.

Програмні результати навчання.

Здобувач вищої освіти:

- володіє теоретико-методичними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами і закономірностями організації навчального процесу;
- виявляє здатність до продовження навчання з деяким ступенем автономії, що проявляється саморозвитку та самокорекції знань, моделюванні траєкторії особистісного самовдосконалення у галузі музикознавчих питань шкільної освіти;
- демонструє здатність грамотно записувати нотний текст, будувати лади, інтервали та акорди від певного звуку чи в тональності, транспонувати мелодію, структурно аналізувати музичні уривки.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 години / 7 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів

Змістовий модуль 1. Тональності до одного-двох знаків.

Тема 1. Вокально - інтонаційні вправи:

- положення корпусу;
- правильне дихання; розподіл його на музичну фразу;
- артикуляція; слухове сприйняття чистоти інтонації.

Спів:

- мажорних гам вгору і вниз (C, D, F, G, B,);

- мінорної гами трьох видів (а);
- окремих тетраордів; тонічного, субдомінантового та доміантового тризвуків з різною послідовністю звуків; двоголосних вправ.

Тема 2. Сольфеджування та читка з листа.

Спів:

- вправ у вивчених тональностях з тактуванням нескладних пісень з текстом;
- сольфеджування вправ у скрипковому та басовому ключах з транспонуванням у вивчені тональності;
- канонів;
- діатонічних секвенцій;
- двоголосних мелодій по нотах.

Ритмічні тривалості та паузи:

- ціла, половинна, четвертна, восьма в розмірах дві, три, чотири чверті;
- затакт.

Тема 3. Метроритм:

- простукування ритмічного малюнку виконаної мелодії;
- впізнавання мелодії по простуканому ритмічному малюнку;
- вищевказані розміри та вміння тактувати в них;
- вищевказані тривалості та паузи;
- використання ритмічного остинато;
- ритмічні партитури з супроводом фортепіано та без нього;
- ритмічні диктанти; ритмічні канони.

Тема 4. Аналіз на слух:

- характер музичного твору;
- лад;
- структура (кількість речень, фраз, стійкість чи нестійкість окремих зворотів);
- розмір, темп, динаміка;
- різні мелодичні звороти (поступ ений рух вгору чи вниз, рух по звукам тонічного тризвуку, повторність, стрибки);
- ступені мажорного та мінорного ладів (в мінорі альтеровані шоста і сьома ступені);
- сильні та слабкі долі в прослуханих мелодіях у вивчених розмірах;
- мажорні та мінорні тризвуки у гармонічному та мелодичному вигляді.

Тема 5. Диктант:

- підготовчі вправи до написання диктанту;
- запам'ятовування без попереднього співу невеликої фрази і відтворення її на нейтральний склад чи з текстом;
- усні диктанти;
- ритмічні диктанти;
- диктанти з попереднім розбором та запис мелодії об'ємом вісім тактів у пройдених тональностях з вивченими мелодико-ритмічними особливостями.

Тема 6. Творчі навички:

- оспівування мелодії на нейтральний склад та з назвою звуків у пройдених тональностях.

Імпровізація:

- мелодії на заданий ритм;
- мелодії на заданий текст з використанням вивчених ритмічних малюнків;
- колективна імпровізація мелодії;
- ритмічний акомпанемент до знайомих пісень, пісень шкільного репертуару та до творів, виконуваних викладачем на фортепіано.

Змістовий модуль 2. Тональності з трьома – чотирма знаками при ключі.

Тема 1. Вокально-інтонаційні вправи:

- мажорні гами до чотирьох знаків;
- мінорні гами до чотирьох знаків (трьох видів);
- у пройдених тональностях головних тризвуків з оберненнями;
- мелодичних зворотів, типу (I-V-VI-II, V-III-II-VIII-I, V-VI-V-VIII-I, V-VI-VII-I);
- мелодичних зворотів, що включають рух по звуках головних тризвуків та їх обернень в мажорі і в мінорі;
- інтервали від звуку вгору і вниз. (всі діатонічні);
- інтервальний ланцюжок; інтервали двоголосно;
- діатонічні секвенції; мелодії в перемінному ладу;
- інтервалів двоголосно (послідовності);
- акордів (3-4-голосні послідовності, включаючи домінантовий септакорд).

Тема 2. Сольфеджування та читка з аркуша:

Спів:

- з аркуша мелодій у вивчених тональностях мажору і мінору, включаючи перемінний лад;
- вправ та прикладів у пройдених тональностях із назвою звуків та з текстом; двоголосних вправ та пісень; одного голосу з одночасним програванням другого.
- транспонування мелодій у вивчені тональності.
- ритмічні групи: дві четверті, четверті та восьмі, восьмі, чотири шістнадцятих, четвертна з крапкою, половина з крапкою, ціла в розмірах дві, три, чотири, чверті; та розмірі три восьмих – три восьмих, четвертна і восьма, четвертна з крапкою.

Тема 3. Метроритм:

- ритмічні вправи з використанням пройдених ритмічних груп у вивчених розмірах (див. вище, додається щість восьмих);
- затакти;
- продовження роботи над ритмічним остинато, канонами, партитурами, диктантами;
- сольмізація вивчених та незнайомих пісень і прикладів.
- синкопи (тактові і міжтактові);
- тріолі;
- ритмічні партитури;
- ритмічні диктанти.

Тема 4. Аналіз на слух:

- визначення ладу, структури, характеру, стійкості чи нестійкості окремих зворотів (включаючи перемінний лад), інтервалів, акордів, розміру, темпу, ритмічних особливостей у прослуханому творі;
- мелодичних зворотів з рухом по звуках головних тризвуків з оберненнями, вивчених інтервалів;
- пройдених інтервалів в ладу та поза ладом;
- послідовностей з кількох інтервалів, акордів;
- мажорних та мінорних тризвуків, секстакордів, квартсекстакордів.

Тема 5. Диктант:

- диктант з попереднім розбором;
- 8-12 тактовий письмовий диктант у вивчених тональностях з пройденими метро-ритмічними групами;
- різноманітні форми усного диктанту;
- темброві диктанти;
- затакт;

- паузи-восьмі.

Тема 6. Творчі навички: дописування мелодії в пройдених тональностях, створення мелодичних варіантів фрази.

Імпровізація:

- мелодії на заданий ритм;
- мелодії на заданий текст;
- речення у відповідь в паралельній тональності;
- вільна імпровізація;
- колективна імпровізація мелодії;
- колективна імпровізація ритмічного акомпанементу до вивченої мелодії;
- підбір другого голосу до заданої мелодії з використанням вивчених інтервалів.

Змістовий модуль 3. Тональності з п'ятьма-шістьма знаками.

Тема 1. Вокально-інтонаційні вправи.

Спів:

- гам (тональності до шести знаків включно), окремих ступенів, мелодичних зворотів з використанням альтерованих ступенів;
- гармонічного мажору;
- характерних інтервалів гармонічного мажору та гармонічного мінору; тритонів у гармонічних ладах;
- всіх діатонічних інтервалів вгору та вниз від звуку і в тональності;
- зменшеного тризвуку в гармонічному мажорі і гармонічному мінорі;
- збільшеного тризвуку в гармонічному мажорі і гармонічному мінорі;
- домінантового септакорду з оберненнями від звуку та в тональності з розв'язуванням;
- інтервальних та акордових послідовностей з розв'язуванням в однойменній тональності;
- інтонаційних вправ з хроматизмами та модуляціями (1 ступінь спорідненості);
- секвенцій.

Тема 2. Сольфеджування та читка з аркуша:

- читка з аркуша в пройдених тональностях з вивченими ритмічними групами та мелодичними труднощами; транспонування в читці;
- 2-3-голосся в читці;
- сольфеджування, виконання мелодій з текстом та акомпанементом (включаючи хроматизми, відхилення, модуляції).

Тема 3. Метроритм:

- розміри: дві других, три других, шість четвертих, дев'ять восьмих, дванадцять восьмих;
- змішані та перемінні розміри;
- співставлення синкоп та тріолей і їх поєднання в ритмічному 2-3-голоссі.

Тема 4. Аналіз на слух.

Визначення та усвідомлення:

- в прослуханому творі його характеру, ладу, форми, ритмічних особливостей;
- функцій акордів, гармонічних зворотів;
- інтервалів та акордів в тональності та від звуку в різних регістрах.

Тема 5. Диктант:

- усні диктанти;
- запис мелодії по пам'яті;
- письмові диктанти з хроматизмами та альтерованими ступенями в об'ємі 8-16 тактів (період однотональний чи модулюючий);
- темброві диктанти.

Тема 6. Творчі навички.

Імпровізація та створення:

- мелодій у пройдених тональностях і розмірах;
- мелодій у різних характерах, формах;
- мелодій з альтераціями, відхиленнями, модуляціями;
- створення та запис мелодії без попереднього відтворення.

Змістовий модуль 4. Тональності з сімома знаками при ключі.

Енгармонічнорівні тональності.

Тема 1. Вокально-інтонаційні вправи:

Відпрацювання настройки по камертону в будь-яку тональність.

Спів:

- мажорних та мінорних гам від різних ступенів вгору та вниз;
- мажорних та мінорних хроматичних гам вгору та вниз;
- мелодичного мажору;
- однойменного та паралельного мажоро-мінору;
- звукорядів різноманітних семиступеневих ладів народної музики та пентатоніки від заданого звуку;
- мажорної гами вгору, а однойменної чи паралельної мінорної – вниз;
- діатонічних інтервалів вгору і вниз від звуку та в тональності з розв'язуванням;
- характерних інтервалів в тональності та від звуку з розв'язуванням;
- інтервальних послідовностей;
- пройдених акордів від звуку та в тональності з розв'язуванням (включаючи ввідні септакорди і субдомінантсептакорд);
- акордових послідовностей 3-4-голосно;
- секвенцій;
- інтонаційних вправ з модуляцією в тональності першого ступеня спорідненості.

Тема 2. Сольфеджування та читка з аркуша:

- розучування та спів з аркуша більш складних одноголосних мелодій з альтераціями, відхиленнями, модуляціями;
- мелодій з рухом по хроматичній гамі;
- мелодій в ладах народної музики;
- більш складних двоголосних прикладів групами та дуєтом;
- власних композицій з супроводом;
- сольфеджування з транспонуванням мелодій, вивчених напам'ять;
- гармонічного багатоголосся; поліфонічного багатоголосся.

Тема 3. Метроритм:

- ритмічні вправи з використанням всіх пройдених розмірів та ритмічних груп;
- ритмічні диктанти;
- ритмічні партитури;
- сольмізація з аркуша.

Тема 4. Аналіз на слух:

Визначення та усвідомлення:

- в прослуханому творі його характеру, ладу, форми, ритмічних особливостей;
- функцій акордів, гармонічних зворотів;
- інтервалів та акордів в тональності та від звуку в різних регістрах;
- теми та прийомів її розвитку (секвентність, варіантність, тощо);
- видів фактури (гомофонно-гармонічна, поліфонічна, хорального складу);
- наявності альтерацій, хроматизмів;
- модуляцій і відхилень;

<p>скрипковому та басовому ключах з транспонуванням у вивчені тональності; канонів; діатонічних секвенцій; двоголосних мелодій по нотах.</p> <p>Ритмічні тривалості та паузи: ціла, половинна, четвртна, восьма в розмірах дві, три, чотири чверті; затакт.</p>															
<p>Тема 3. Метроритм: простукування ритмічного малюнку виконаної мелодії; впізнавання мелодії по простукованому ритмічному малюнку; вищевказані розміри та вміння тактувати в них; вищевказані тривалості та паузи; використання ритмічного остинато; ритмічні партитури з супроводом фортепіано та без нього; ритмічні диктанти; ритмічні канони.</p>															
<p>Тема 4. Аналіз на слух: характер музичного твору; лад; структура (кількість речень, фраз, стійкість чи нестійкість окремих зворотів); розмір, темп, динаміка; різні мелодичні звороти (поступ ельний рух вгору чи вниз, рух по звукам тонічного тризвуку, повторність, стрибки); ступені мажорного та мінорного ладів (в мінорі альтеровані шоста і сьома ступені); сильні та слабкі долі в прослуханих мелодіях у вивчених розмірах; мажорні та мінорні тризвуки у гармонічному та мелодичному вигляді.</p>															
<p>Тема 5. Диктант: підготовчі вправи до написання диктанту; запам'ятовування без попереднього співу невеликої фрази і</p>															

(послідовності); акордів (3-4-голосні послідовності, включаючи домінантовий септакорд)..															
<p>Тема 2. Сольфеджування та читка з аркуша Спів: з аркуша мелодій у вивчених тональностях мажору і мінору, включаючи перемінний лад; вправ та прикладів у пройдених тональностях із назвою звуків та з текстом; двоголосних вправ та пісень; одного голосу з одночасним програванням другого. Транспонування мелодій у вивчені тональності. Ритмічні групи: дві четверті, четверті та восьмі, восьмі, чотири шістнадцятих, четвертна з крапкою, половина з крапкою, ціла в розмірах дві, три, чотири, чверті; та розмірі три восьмих – три восьмих, четвертна і восьма, четвертна з крапкою.</p>															
<p>Тема 3. Метроритм: ритмічні вправи з викисанням пройдених ритмічних груп у вивчених розмірах (див. вище); затакти; продовження роботи над ритмічним остинато, канонами, партитурами, диктантами; сольмізація вивчених та незнайомих пісень і прикладів.</p>															
<p>Тема 4. Аналіз на слух: визначення ладу, структури, характеру, стійкості чи нестійкості окремих зворотів (включаючи перемінний лад), інтервалів, акордів, розміру, темпу, ритмічних особливостей у прослуханому творі; мелодичних зворотів з рухом по звуках головних тризвуків з оберненнями, вивчених</p>															

<p>та вниз від звуку і в тональності; зменшеного тризвуку в гармонічному мажорі і гармонічному мінорі; збільшеного тризвуку в гармонічному мажорі і гармонічному мінорі; доміантового септакорду з оберненнями від звуку та в тональності з розв'язуванням; інтервальних та акордових послідовностей з розв'язуванням в однойменні тональності; інтонаційних вправ з хроматизмами та модуляціями (1 ступінь спорідненості); секвенцій.</p>															
<p>Тема 2. Сольфеджування та читка з аркуша читка з аркуша в пройдених тональностях з вивченими ритмічними групами та мелодичними труднощами; транспонування в читці; 2-3-голосся в читці; сольфеджування, виконання мелодій з текстом та акомпанементом (включаючи хроматизми, відхилення, модуляції).</p>															
<p>Тема 3. Метроритм: розміри: дві других, три других, шість четвертих, дев'ять восьмих, дванадцять восьмих. Змішані та перемінні розміри; співставлення синкоп та тріолей і їх поєднання в ритмічному 2-3-голоссі.</p>															
<p>Тема 4. Аналіз на слух: Визначення та усвідомлення: в прослуханому творі його характеру, ладу, форми, ритмічних особливостей; функцій акордів, гармонічних зворотів; інтервалів та акордів в тональності та від звуку в різних регістрах.</p>															

<p>акордів від звуку та в тональності з розв'язуванням (включаючи ввідні септакорди і субдомінантсептакорд); акордових послідовностей 3-4-голосно; секвенцій; інтонаційних вправ з модуляцією в тональності першого ступеня спорідненості.</p>															
<p>Тема 2. Сольфеджування та читка з аркуша розучування та спів з аркуша більш складних одноголосних мелодій з альтераціями, відхиленнями, модуляціями; мелодій з рухом по хроматичній гамі; мелодій в ладах народної музики; більш складних двоголосних прикладів групами та дуєтом; власних композицій з супроводом; сольфеджування з транспонуванням мелодій, вивчених напам'ять; гармонічного багатоголосся; поліфонічного багатоголосся.</p>															
<p>Тема 3. Метроритм: ритмічні вправи з використанням всіх пройдених розмірів та ритмічних груп; ритмічні диктанти; ритмічні партитури; сольмізація з аркуша.</p>															
<p>Тема 4. Аналіз на слух: Визначення та усвідомлення: в прослуханому творі його характеру, ладу, форми, ритмічних особливостей; функцій акордів, гармонічних зворотів; інтервалів та акордів в тональності та від звуку в різних регістрах; теми та прийомів її розвитку (секвентність, варіантність, тощо); видів фактури</p>															

(гомофонно-гармонічна, поліфонічна, хорального складу); - наявності альтерацій, хроматизмів; модуляцій і відхилень; пройдених інтервалів та акордів в ладу і поза ладом.											
Тема 5. Диктант: запис інтервальної та акордової послідовності 6-10 інтервалів та акордів) з 3-4 програвань; повторення одноголосних музичних фраз в мажорі та мінорі після 2-х програвань; письмовий двотактовий диктант (запис після 3-х програвань) з ритмічними труднощами, засвоєними в сольфеджуванні; письмовий 8-16-ти тактовий диктант різної будови: ААББ, АБАБ, АББА, АБДА та їх різновидності у вивчених розмірах, включаючи пройдені мелодичні та ритмічні звороти, хроматизми, відхилення, модуляції; двоголосні гармонічні та поліфонічні диктанти.											
Тема 6. Творчі навички: <i>Імпровізація та створення:</i> мелодій у пройдених тональностях та розмірах; мелодій в ладах народної музики; мелодій в мелодичному мажорі; мелодій з рухом по хроматичній гамі; мелодій з відхиленнями, модуляціями, хроматизмами; мелодій з рухом по звуках вивчених септакордів.											
Разом за змістовим модулем 4	51		18		31	53			6		47
Усього годин	210		88		122	210			22		188

Примітка: жодна з тем у модулях не є другорядною і як такою, що її можна випустити. Усі теми використовуються на кожному занятті в повній мірі.

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1 семестр		
1	Мелодія. Ритм. Метр.	1
2	Тональність С dur. Розмір дві чверті.	1
3	Тональність С dur. Розмір три чверті. Затакт (четверть, дві восьмих, одна восьма).	1
4	Тональність С dur. Розмір чотири чверті. Ціла тривалість. Паузи.	1
5	Тональність G dur. Тетрахорди. Головні тризвуки.	1
6	Сольфеджування вправ у тональності G dur.	1
7	Тональність F dur	1
8	Тональність F dur. Сольфеджування вправ.	1
9.	Тональність D dur.	1
10	Сольфеджування вправ у тональності B dur.	1
11	Ритмічна група «четвертна з крапкою і восьма».	1
12	Ритмічна група «чотири шістнадцятих».	1
13	Ліга.	1
14	Басовий ключ.	1
15	Розмір три восьмих.	1
16	Тональність a moll (три види).	1
17	Сольфеджування та читка з аркуша у тональності a moll.	1
	Разом:	17
2 семестр		
1	Ритмічна група «восьма і дві шістнадцятих».	2
2	Ритмічна група «дві шістнадцятих і восьма».	2
3	Поєднання ритмічних груп (чотири шістнадцятих, восьма і дві шістнадцятих, дві шістнадцятих і восьма).	2
4	Інтервали (секунда, терція).	2
5	Тональність мі мінор (три види).	2
6	Тональність ре мінор (три види).	2
7	Інтервали (чиста кварта, чиста квінта, чиста октава).	2
8	Тональність сі мінор (три види).	2
9	Тональність соль мінор (три види).	2
10	Сексти.	2
11	Тональності Ля мажор та фа-дієз мінор.	2
12	Тональності Мі-бемоль мажор та до мінор.	2
13	Секстакорди в ладу та поза ладом.	2
14	Тональності з чотирма знаками.	2
15	Квартсекстакорди в ладу та поза ладом.	2
16	Тризвуки, секстакорди, кварт секстакорди в пройдених тональностях та поза ладом.	2
17	Розмір 3/8.	2
18	Читка з аркуша мелодій з раніше вивченими ритмічними та мелодичними труднощами.	2
	Разом:	36
3 семестр		
1	Змінно-паралельний лад.	1
2	Пунктирний ритм.	1

3	Синкопи (тактова, між тактова).	1
4	Тріолі.	1
5	Тональності з п'ятьма-шістьма дієзами.	1
6	Тональності з п'ятьма-шістьма бемолями.	1
7	Тритони в натуральних та гармонічних ладах.	1
8	Септіми.	1
9	Зменшений тризвук.	1
10	Д7 з оберненнями в тональностях.	1
11	Д7 з оберненнями від звуку.	1
12	Вивчені акорди в тональностях та від звуку.	1
13	Гармонічний мажор.	1
14	Характерні інтервали в гармонічних ладах. Збільшений тризвук.	1
15	Розмір 6/8.	1
16	Сольфеджування в розмірі 6/8.	1
17	Читка з аркуша мелодій з раніше вивченими ритмічними та мелодичними труднощами.	1
	Разом:	17
	4 семестр	
1	Мелодичний мажор. Двічі гармонічні лади.	2
2	Ладова альтерація. Хроматичні гами.	2
3	Семиступеневі лади народної музики. Пентатоніка.	2
4	Ввідні септакорди в тональностях та від звуку. Творчі вправи з використанням ввідних септакордів.	2
5	Складні види синкоп та тріолей в тональностях з 5 дієзами та бемолями.	2
6	Прохідні та допоміжні хроматизми.	2
7	Відхилення. Модуляція.	2
8	Складні розміри (9/8, 12/8). Змішані розміри. Перемінні розміри.	2
9	Читка з аркуша мелодій з раніше вивченими ритмічними та мелодичними труднощами.	2
	Разом:	18
	Усього:	88

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1 семестр		
1	Мелодія. Ритм. Метр.	2
2	Тональність С dur. Розмір дві чверті.	2
3	Тональність С dur. Розмір три чверті. Затакт (четверть, дві восьмих, одна восьма).	2
4	Тональність С dur. Розмір чотири чверті. Ціла тривалість. Паузи.	2
5	Тональність G dur. Тетрахорди. Головні тризвуки.	2
6	Сольфеджування вправ у тональності G dur.	2
7	Тональність F dur	2
8	Тональність F dur. Сольфеджування вправ.	2
9.	Тональність D dur.	2
10	Сольфеджування вправ у тональності D dur.	2
11	Ритмічна група «четвертна з крапкою і восьма».	2

12	Ритмічна група «чотири шістнадцятих».	2
13	Ліга.	2
14	Басовий ключ.	2
15	Розмір три восьмих.	2
16	Тональність a moll (три види).	2
17	Сольфеджування та читка з аркуша у тональності a moll.	2
	Разом:	34
2 семестр		
1	Ритмічна група «восьма і дві шістнадцятих».	1
2	Ритмічна група «дві шістнадцятих і восьма».	2
3	Поєднання ритмічних груп (чотири шістнадцятих, восьма і дві шістнадцятих, дві шістнадцятих і восьма).	1
4	Інтервали (секунда, терція).	2
5	Тональність мі мінор (три види).	1
6	Тональність ре мінор (три види).	2
7	Інтервали (чиста кварта, чиста квінта, чиста октава).	1
8	Тональність сі мінор (три види).	2
9	Тональність соль мінор (три види).	1
10	Сексти.	2
11	Тональність Сі-бемоль мажор.	1
12	Тональності Ля мажор та фа-дієз мінор.	2
13	Секстакорди в ладу та поза ладом.	1
14	Тональності Мі-бемоль мажор та до мінор.	2
15	Квартсекстакорди в ладу та поза ладом.	1
16	Тризвуки, секстакорди, кварт секстакорди в пройдених тональностях та поза ладом.	2
17	Розмір 3/8.	2
18	Читка з аркуша мелодій з раніше вивченими ритмічними та мелодичними труднощами.	2
	Разом:	28
3 семестр		
1	Змінно-паралельний лад.	2
2	Пунктирний ритм.	2
3	Синкопи (тактова, між тактова).	1
4	Тріолі.	1
5	Тональності з чотирма-п'ятьма дієзами.	1
6	Тональності з чотирма -п'ятьма бемолями.	2
7	Тритони в натуральних та гармонічних ладах.	2
8	Септіми.	2
9	Зменшений тризвук.	1
10	Д7 з оберненнями в тональностях.	2
11	Д7 з оберненнями від звуку.	2
12	Вивчені акорди в тональностях та від звуку.	1
13	Гармонічний мажор.	2
14	Характерні інтервали в гармонічних ладах. Збільшений тризвук.	2
15	Розмір 6/8.	2
16	Сольфеджування в розмірі 6/8.	2
17	Читка з аркуша мелодій з раніше вивченими ритмічними та мелодичними труднощами.	2
	Разом:	29

4 семестр		
1	Мелодичний мажор. Двічі гармонічні лади.	4
2	Ладова альтерація. Хроматичні гами.	3
3	Семиступеневі лади народної музики. Пентатоніка.	4
4	Ввідні септакорди в тональностях та від звуку. Творчі вправи з використанням ввідних септакордів.	3
5	Складні види синкоп та тріолей в тональностях з 5 діезами та бемолями.	4
6	Прохідні та допоміжні хроматизми.	3
7	Відхилення. Модуляція.	3
8	Складні розміри (9/8, 12/8). Змішані розміри. Перемінні розміри.	3
9	Читка з аркуша мелодій з раніше вивченими ритмічними та мелодичними труднощами.	4
	Разом:	31
	Усього:	122

7. Індивідуальні завдання

1 семестр

- Відстукувати ритмічні вправи та партитури, записувати ритмічний малюнок знайомих пісень: «Пісня Лисички», «Морозець», «Шпачок прощається», «Мамина пісенька», «Наш водій».
- Інтонування тетраходів та окремих ступеневих зворотів у тональностях До, Фа, Соль Ре мажор та ля мінор (три види).
- Сольфеджування та читка з листа.
- Створення та виконання ритмічних схем та двоголосних партитур в розмірах дві, три, чотири чверті, використовуючи восьмі, четвертні, половинні, цілі тривалості і відповідні їм паузи.
- Елементарне транспонування нескладних мелодій, вивчених напам'ять у вивчені тональності (на секунду, кварту, квінту).
- Інтонування тетраходів та окремих ступеневих зворотів: I-V-I, I-II-III-IV, II-VII-I, I-III-V, II-II-I, Y-III-I, I-III-II-IV-III-Y-I у тональностях До, Фа, Соль, Ре мажор та ля мінор (три види).
- Сольфеджування та читка з листа: №№ 1-25 (Павленко); №№ 1-25 (Ладухін).
- Створення та виконання ритмічних схем та двоголосних партитур в розмірах дві, три, чотири чверті, використовуючи восьмі, четвертні, половинні, цілі тривалості і відповідні їм паузи.

2 семестр

- Відпрацьовування настроювання у вивчені тональності.
- Інтонування трьох видів мінору (ре, мі, соль, сі, фа-дієз, до) та їх паралельних мажорних, головних тризвуків з оберненнями.
- Підбір акомпанементу до №12 (Флис 3), каватини Фігаро з першої дії опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро», завершення періоду, з використанням в 2 реченні секстових ходів № 34 (Флис 3).
- Інтонування діатонічних інтервалів вгору та вниз від діатонічних ступенів.
- Інтонування мажорних і мінорних тризвуків, мажорних та мінорних сектакордів і квартсектакордів, побудованих від діатонічних ступенів; головних тризвуків з оберненнями у вищевказаних тональностях; гармонічних послідовностей: T-D64-T6, T-S64-T-D6-T, t-s6-t64-D-t, t6-s-t64-s6-D-D6-t. (використовуючи спів вгору, вниз, ланцюжком).
- Сольфеджування та читка з аркуша.

7. Інтонування мінорних верхніх тетраходів, окремих ступенів та зворотів у тональностях Сі-бемоль, Мі-бемоль, Ля мажор, ре, мі, сі, соль, до, фа-дієз мінор.
8. Сольфеджування та читка з аркуша №№ 35 -60 (Павленко), 26 -50 (Ладухін).
9. Інтонування діатонічних інтервалів вгору та вниз від діатонічних ступенів.
10. Інтонування мажорних і мінорних тризвуків, мажорних та мінорних секстакордів і квартсекстакордів, побудованих від діатонічних ступенів; головних тризвуків з оберненнями у вищевказаних тональностях; гармонічних послідовностей: Т –D64 –Т6, Т –S64 –Т –D6 –Т, t –s6 –t64 –D –t, t6 –s –t64 –s6 –D –D6 –t.(використовуючи спів вгору, вниз, ланцюжком).

3 семестр

1. Відпрацьовування настроювання у вивчені тональності мажору і мінору (до 4 знаків включно).
2. Інтонування окремих ступенів, зворотів, інтервальних ланцюжків, секвенцій діатонічних у вивчених тональностях.
3. Творчі завдання: дописування другого речення, підбір акомпанементу до знайомих вправ чи пісень, створення ритмічного супроводу з використанням пройдених ритмічних особливостей.
4. Сольфеджування та читка з аркуша.
5. Інтонування натурального і гармонічного мінору; інтервальних ланцюжків від звуків та в тональностях.
6. Інтонування тритонів з розв'язуванням у вивчені тональності натурального мажору та натурального і гармонічного мінору; інтервальних ланцюжків від звуків та в тональностях.
7. Інтонування домінантового септакорду з оберненнями та розв'язуваннями, зменшеного тризвуку у вивчених тональностях; гармонічних послідовностей: Т –D43 –Т6, Т –D65 –Т, SII6 –Т65 –D7 –Т, s6 –t64 –s –D2 –t6.
8. Інтонування тональностей з чотирма знаками, їх тетраходів, окремих ступенів, альтерованих 6,7 ступенів у гармонічному та мелодичному мінорі; діатонічних секвенцій мелодичних та інтервальних з кроком секвенції –секунда, терція –вгору та вниз у вивчених тональностях.
9. Сольфеджування та читка з листа №№7 -22 (Котикова 5 кл.), 94 - 124 (Павленко),
10. 61 -71 (Ладухін).
11. Інтонування тритонів з розв'язуванням у вивчені тональності натурального мажору та натурального і гармонічного мінору; інтервальних ланцюжків від звуків та в тональностях.
12. Інтонування домінантового септакорду з оберненнями та розв'язуваннями, зменшеного тризвуку у вивчених тональностях; гармонічних послідовностей: Т –D43 –Т6, Т –D65 –Т, SII6 –Т65 –D7 –Т, s6 –t64 –s –D2 –t6.

4 семестр

1. Настроювання у вивчені тональності по камертону чи від «ЛЯ» першої октави.
2. Інтонування тональностей з 5-7 знаками, використовуючи гармонічний, мелодичний мажор та три види мінору; пентатоніки та семиступеневі ладів народної музики, мажорних і мінорних хроматичних гам, прохідних і допоміжних хроматизмів. Альтерованих ступенів; секвенцій з прохідними та допоміжними хроматизмами.
3. Сольфеджування та читка з листа..., одноголосся та двоголосся. Транспонування на хроматичний півтон (енгармонічнорівні тональності)
4. Інтонування характерних інтервалів у вивчених тональностях та від звуку з визначенням тональності і розв'язуванням; інтервальних ланцюжків з використанням діатонічних та характерних інтервалів (у вивчених тональностях).

5. Інтонування всіх раніше вивчених акордів з додаванням збільшеного тризвуку та ввідних септакордів і субдомінантсептакорду –окремо в тональності та від звуку, а також у гармонічних послідовностях, типу: t –sII2 –D65 –t, T –sII7 –T6 –sII65 –DD65 –K64 –D7 –D2 –T6, t - DYII7 –t –DYII2 – K64 –D –T (пікардійська терція).
6. Створення власних композицій з вільним підбором тексту, тональності, ритмічних особливостей та ходів мелодії на задані викладачем: інтервали, ходи по звукам певних акордів, види ладів.
7. Запис автодиктантів та тембрових диктантів (в аудіозапису).
8. Інтонування тональностей з 5-6 знаками, використовуючи гармонічний мажор та три види мінору; прохідних і допоміжних хроматизмів. Альтерованих ступенів; секвенцій з прохідними та допоміжними хроматизмами.
9. Настройка у вивчені тональності по камертону, або від «ля» першої октави.
10. Сольфеджування та читка з листа: одноголосся: №№ 77 -117 (Котикова); 72 -85 (Ладухін); 14 -23,26,34 (Калужська); багатоголосся №№ 5 -15 (Лужний), 3 -15 (Способін).
11. Інтонування характерних інтервалів у вивчених тональностях та від звуку з визначенням тональності і розв'язуванням; інтервальних ланцюжків з використанням діатонічних та характерних інтервалів (у вивчених тональностях).
12. Інтонування всіх раніше вивчених акордів з додаванням збільшеного тризвуку та ввідних септакордів – окремо в тональності та від звуку, а також у гармонічних послідовностях.

8. Методи навчання

Практичні та творчі завдання, самостійна робота.

9. Методи контролю

Усне опитування, індивідуальний та фронтальний контроль, методи письмового контролю (диктанти, слуховий аналіз, вправи, гармонічний аналіз).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота												Самостійна робота	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Самостійна робота	Сума
Змістовий модуль 3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	10	10	10	10	40	100

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 4							
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
15	15	15	15	20	20	100	100
30%				+		70%	=100%

Примітка: поточне тестування та самостійна робота обчислюються сумарно в 100 балів, після чого визначається 30% від цієї кількості балів (А). Екзамен оцінюється теж в 100 балів, але від цієї суми вираховується 70% (В). Кінцевий результат (С)= А+В.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Критерії і норми оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Оцінку «5» (100-90 балів) – отримує студент, який:

- вміло використовує набуті музично-теоретичні знання в усіх формах роботи;
- може правильно настроїтись від камертону в будь-яку тональність;
- чисто інтонує вокально-інтонаційні вправи та читає з аркуша;
- за 8 -10 програвань записує музичний диктант, визначаючи розмір, тональність, мелодико-ритмічні особливості;
- здатен самостійно виконати творче завдання, використовуючи певні навчальні умови;
- чітко прослуховує та аналізує лади, інтервали, акорди.

Оцінку «4» (82-89 балів) – отримує студент, який:

- на доброму рівні застосовує набуті музично-теоретичні знання в практичній діяльності;
- може правильно настроїтись в тональності, але допускає незначні помилки у вокально-інтонаційних вправах та читці з аркуша, але здатен їх усвідомити та виправити;
- прослуховує лади, інтервали, акорди в ладу та поза ладом, допускаючи незначні помилки;

- за 8 -10 програвань пише 80 -85% музичного диктанту;
- справляється з творчою роботою, але послугується у ній простішими виражальними засобами.

Оцінку «4» (75-81 балів) – виставляється студенту, який

- в достатньому об'ємі володіє опорними теоретичними поняттями;
- уміє використати їх у практичній діяльності, допускаючи незначні помилки, усуваючи їх самостійно;
- може вирішити дані викладачем завдання, використовуючи якийсь один варіант відповіді;
- в об'ємі 70 відсотків записує диктант;

Оцінку «3» (67-74 балів) – отримує студент, який:

- на середньому рівні застосовує набуті музично-теоретичні знання в практичній діяльності;
- не самостійно настроюється в тональності, не чітко інтонує терцевий тон у тризвуках;
- допускає деінтонаційні помилки в сольфеджування та читці з аркуша;
- погано запам'ятовує та відтворює музичний диктант (приблизно 60 -65%);
- має слабку творчу уяву, важко справляється з творчими завданнями;
- в слуховому аналізі помиляється в гармонічних ладах, видах інтервалів.

Оцінку «3» (60-66 балів) — отримує студент, який:

- на посередньому рівні застосовує набуті музично-теоретичні знання в практичній діяльності;
- не може настроїтись самостійно в тональності, не інтонує мажорні та мінорні тризвуки, не чує октавних звуків;
- допускає деінтонаційні помилки в сольфеджування та читці з аркуша;
- в слуховому аналізі не орієнтується в гармонічних ладах, видах інтервалів.

Оцінку «2» (59-35 балів) – заслугує студент, який:

- має суттєві прогалини в музично-теоретичних знаннях, відповідно, не може послуговуватись інформацією, що є необхідною для практичної діяльності;
- настроюється у тональність тільки з допомогою викладача, не втримує тональність;
- сольфеджує з помилками(інтонаційними та метроритмічними);
- в гармонічному аналізі чує тільки найелементарніші моменти.
- виконує 50 і менше % музичного диктанту, допускаючи значні ритмічні і мелодичні помилки.

12. Методичне забезпечення

Комплекс методичного забезпечення, нотна література, приклади для аналізу, фортепіано, камертон.

13. Рекомендована література

1. Блюм Д. Гармоническое сольфеджио / Д. Блюм. — Л.: 1992. — 164 с.
2. Борухзон Л. М. Музыкальная импровизация. Путь к творчеству [Текст] : учеб. пособие по методике Г. Вольнер / Л. М. Борухзон. – СПб : Композитор, 2009. – 123 с.
3. Виноградов Г. С. Гармония и сольфеджио [Текст] : учебник для студентов вузов / Г. С. Виноградов. – К. : Муз. Україна, 2006. – 302 с.
4. Давыдова Е. Сольфеджио для 4 кл. ДМШ / Е. Давыдова. — Л.: 1989. — 202 с.
5. Давыдова Е. Сольфеджио для 5 кл. ДМШ / Е. Давыдова. — Л.: 1990. — 214 с.
6. Жигалко Е. В. Музыка, фантазия, игра [Ноты] : учеб. пособие по ритмике, сольфеджио, слушанию музыки. – Вып. 1 / Е. В. Жигалко, Е. Ю. Казанская. – СПб : Композитор, 2010. – 39 с.

7. Євпак Є. Хорові розспівки [Ноти] : навчальний посібник з курсу сольфеджіо для ДМШ, училищ і консерваторій / Є. Євпак. – 2-е вид., доп. – К.: Музична Україна, 1998. — 50 с.
8. Калмыков Б. Сольфеджио / Б. Калмыков, Г. Фридкин. — М.: „Музыка”, 2007. — 296 с.
9. Ладухин А. Одноголосное сольфеджио / А. Ладухин. — М.: „Музыка”. – 1996. — 68 с.
10. Леонова О. Полифоническое сольфеджіо / О. Леонова – Л.: „Музыка”, 1990. – 96 с.
11. Лукомська В. Гармонічний аналіз в курсі сольфеджіо / В. Лукомська. — К.: Музична Україна, 1997. – 86 с.
12. Милка О. Гармонічне сольфеджіо / О. Милка. – К.: Музична Україна, 1993. – 116 с.
13. Островский А.П. Сольфеджио / А. Островский, С. Соловьев, В. Шокин. — М: „Музыка”, 2004. —182 с.
14. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень : навчальний посібник для спеціальних навчальних закладів / Т. Павленко. – 4-те вид. – К. : Музична Україна, 2011. – 112 с.
15. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтва / Г. А. Смаглій, Л. В. Маловик. – 4-е вид., перероб. і доп. – Х. : Факт, 2009. – 383 с.
16. Флис В.А. Сольфеджіо 1-4 кл. ДМШ / В. Флис, Я. Якубьяк. — К.: Музична Україна, 1990. – 62 с.
17. Флис В.А. Сольфеджіо 5 кл. ДМШ / В. Флис, Я. Якубьяк. — К.: Музична Україна, 1989. – 60 с.
18. Флис В.А. Сольфеджіо 6 кл. ДМШ / В. Флис, Я. Якубьяк. — К.: Музична Україна, 1998. – 72 с.
19. Флис В.А. Сольфеджіо 7 кл. ДМШ / В. Флис, Я. Якубьяк. — К.: Музична Україна, 1991. – 78 с.
20. Фридкин Г. Музыкальные диктанты / Г. Фридкин. – М.: „Музыка”, 1976. – 198 с.
21. Шимко С. Є. Розвиток співацького голосу студентів музичних спеціальностей засобами фонопедичного методу [Текст]: метод. посіб. / С. Є. Шимко, Н. А. Галішевська. – Кременець : РВД Кременецького ОГПІ, 2011. – 170 с.